

OTSUS

15.01.16 nr 7.1-11/16-001

Elering Gaas AS gaasi bilansilepingu tüüptingimuste kooskõlastamine

1. Haldusmenetluse alustamine

Vastavalt maagaasiseaduse (MGS) § 12 lõikele 5 töötab süsteemihaldur välja ja kooskõlastab Konkurentsiametiga bilansilepingu tüüptingimused. MGS § 12 lõike 10 alusel töötab süsteemihaldur välja ja kooskõlastab Konkurentsiametiga bilansigaasi hinna määramise meetodika. MGS § 12 lõike 12 kohaselt lähtub süsteemihaldur bilansilepingu tüüptingimusi välja töötades ja bilansigaasi hinda kujundades võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõttest.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 42 lõike 1 kohaselt on tüüptingimus tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoolte huvisid ja teisi olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult, eelkõige siis, kui tüüptingimusega on lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu teise lepingupoole kahjuks oluliselt rikutud, või kui tüüptingimus ei vasta headele kommetele.

VÕS § 42 lõige 2 kohaselt ebamõistlikku kahjustamist eeldatakse, kui tüüptingimusega kaldatakse kõrvale seaduse olulisest põhimõttest või kui tüüptingimus piirab teise lepingupoole lepingu olemusest tulenevaid õigusi ja kohustusi selliselt, et lepingu eesmärgi saavutamine muutub küsitavaks. Tüüptingimust ei vaadelda ebamõistlikult kahjustavana, kui see puudutab lepingu põhilist eset või hinna ja üle antud väärtuse suhet.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lõige 1 kohaselt esitatakse haldusmenetluse algatamiseks haldusorganile vabas vormis avaldus (taotlus).

06.01.2016 esitas süsteemihaldur Elering Gaas AS Konkurentsiametile kooskõlastamiseks bilansilepingu tüüptingimused.

2. Menetlusosalised

Elering Gaas AS, registrikood 11197170, aadress: Laki 24, 12915 Tallinn, Harjumaa; e-post: info@elering.ee .

3. Asjaolud ja menetluse käik

06.10.2015 esitas süsteemihaldur Elering Gaas AS Konkurentsiametile kooskõlastamiseks bilansilepingu tüüptingimused ja bilansigaasi hinna määramise meetodika.

23.10.2015 kirjaga andis Konkurentsiamet hinnangu esitatud taotlusele ja tegi ettepaneku muuta ning ümber sõnastada mõningad tüüptingimuste punktid ja oluliselt täiendada bilansigaasi hinna määramise metoodikat.

05.11.2015 esitas Elering Gaas AS täiendatud bilansilepingu tüüptingimused ja bilansigaasi hinnametoodika. 06.11.2015 parandas ettevõtja 05.11.2015 saadetud kirja.

13.11.2015 toimus Elering Gaas AS ja Konkurentsiameti esindajate vahel kohtumine, kus osapooled selgitasid omi seisukohti. Lepiti kokku, et vajadusest lähtudes jätkatakse bilansilepingu tüüptingimuste kooskõlastamisega. Bilansigaasi hinna metoodika juurde naastakse hiljem.

17.11.2015 esitas Elering Gaas AS gaasi bilansilepingu tüüptingimuste kooskõlastamise taotluse, milles oli ettevõtja arvesse võtnud kohtumisel arutatud täiendus- ja parandusettepanekud.

18.11.2015 saatis Konkurentsiamet konsultatsiooniks bilansilepingu tüüptingimuste projekti asjaomastele turuosalistele. Konsultatsiooniperioodi lõpuks (02.12.2015) esitasid oma seisukohad järgmised turuosalised: Alfatom Gaasi ja Soojuse OÜ, Termox AS, Eesti Gaas AS, Eesti Energia AS ja Baltic Energy Partners OÜ (BEP).

11.12.2015 kirjaga saatis Konkurentsiamet turuosaliste eriarvamused Elering Gaas AS-ile kommenteerimiseks ja seisukoha võtmiseks.

21.12.2015 esitas süsteemihaldur Elering Gaas AS seisukohad konsultatsiooni tulemuste osas, milles selgitati ja osaliselt nõustuti turuosaliste seisukohtade ning arvamustega.

06.01.2016 esitas Elering Gaas AS Konkurentsiametile kooskõlastamiseks lõplikud bilansilepingu tüüptingimused.

Käesoleval ajal kehtivad Konkurentsiameti 20.03.2008 otsusega 5.1-20/08-1028-009 kooskõlastatud bilansilepingu tüüptingimused.

4. Konsultatsioonide tulemus

Konkurentsiamet viis läbi 18.11 kuni 02.12.2015 konsultatsiooni turuosalistega (gaasi müüjad-importijad ja jaotusvõrguettevõtjad) süsteemihalduri poolt 17.11.2015 esitatud bilansilepingu tüüptingimuste parandatud versiooni suhtes.

Tähtjaks esitasid oma seisukohad viis turuosalist, kelle arvamused on alljärgnevalt ära toodud koos süsteemihalduri ja Konkurentsiameti seisukohtadega.

1. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkti 4.1. kohaselt andmete esitamiseiga süsteemihaldurile mõõtepunktide kaupa, edastab ettevõtja sisuliselt oma klientide nimekirja ning nende ostu-müügi mahud ning vastavalt konkurentsiseaduse § 63 lõikele 1 rikub ettevõtja ärisaladuse hoidmise kohustust.

Süsteemihalduri seisukoht.

Punkt 4.1 sätestab, et bilansihaldur esitab süsteemihaldurile tema avatud tarne ahelasse kuuluvate bilansiselgituse mõõtepunktide loetelu, millistes bilansihaldur vastutab turuosalise

bilansi eest. Mõõtepunktide loetelu on vajalik bilansiselgituse koostamiseks vastavalt MGS § 12 lõikele 4 ja § 22 lõikele 13.

Konkurentsiameti seisukoht.

MGS § 24 lõige 1 sätestab, et võrguettevõtja tagab võrgust tarbitud gaasikoguste mõõtmise, mõõteandmete kogumise ja töötlemise ning peab sellekohast arvestust. MGS § 22 lõige 13 selgitab, et võrguettevõtja on kohustatud esitama bilansihaldurile ja süsteemihaldurile mõõteandmed, mis on vajalikud bilansi selgitamiseks. MGS § 12 lõige 4 sätestab, et bilansilepingus lepitakse kokku turuosalise tarbimisrežiim, varustuskindluse tagamiseks rakendatavad meetmed, bilansigaasi müügi tingimused, turuosalise ja gaasisüsteemi bilansi tagamiseks vajalike mõõtesüsteemide ja mõõtmiste teostus, süsteemihaldurile edastatavad andmed ja andmete esitamise sagedus ning süsteemi bilansi tagamise (bilansiselgituse) kulude katmine. MGS § 16 lõige 3 sätestab, et süsteemihaldur ei või avaldada seoses oma ülesannete täitmisega saadud konfidentsiaalset teavet kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui teabe avaldamine on ette nähtud seadusega või kui teabe edastamine on vajalik käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks.

Lähtudes eeltoodust, on Konkurentsiamet seisukohal, et bilansilepingu tüüptingimuste täitmine ei riku ettevõtja ärisaladuse hoidmise kohustust.

2. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkti 5.2. kohaselt peab ettevõtja prognoosima ning esitama bilansiplaanid süsteemihaldurile igal tööpäeval kell 15:00. Tüüptingimuste jõustumisel võtab ettevõtja andmete edastamiseks konkreetse kuu mitme aasta aritmeetilise keskmise, jagab selle päevade arvuga selles kuus ning iga päev kell 15:00 kuu vältel edastab ühed ja samad andmed. Sellised andmed on mõttetu. Samas võib süsteemihaldur kasutusele võtta sama tehingu, võttes aluseks meie poolt edastatud andmed alates jaanuarist 2013 (ettevõtja edastab igakuiselt 8.ndaks kuupäevaks bilansiselgitused (koondandmed)).

Süsteemihalduri seisukoht.

Punkt 5.2 puudutab bilansihalduri poolt süsteemihaldurile esitatavat bilansiplaani oma portfelli summaarsete määratud tarnete kohta. Süsteemihaldurile ei esita bilansiplaani ettevõtjad, kes ei ole ise bilansihaldurid.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga. Süsteemihalduri seisukoht ei ole vastuolus MGS § 12 lõikega 4.

3. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkti 5.5. kohaselt peab süsteemihaldurile esitatav bilansiplaan järgima reeglit, et bilansihalduri bilansiportfelli sisenev gaasikogus võrdub bilansiportfelist väljuva gaasikogusega. Teoorias ning ideaalsetes tingimustes on see ka õige kuid praktikas ei ole seda võimalik täita. Maagaas muudab oma füüsilisi omadusi vastavalt rõhule ja temperatuurile ning vastavalt sellele kus ja millistes tingimustes asub mõõtevahend (gaasiarvesti), muutub ka gaasikogus.

Süsteemihalduri seisukoht.

Punkt 5 sisaldab määratud tarnetega bilansiplaani tingimusi bilansihaldurile.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, et määratud tarnete puhul on punkti 5.5 sõnastus asjakohane ning ei ole vastuolus MGS § 11 lg 3².

4. Turuosalise seisukoht.

Ettevõtja arvates bilansilepingu tüüptingimuste vastuvõtmine toob kaasa väikeste võrguettevõtjate väljatõrjumise maagaasiturult ning turu monopoliseerumise, kuna avatud

tarnijaks saab olla vaid Eesti Gaas AS. Võrguettevõtja bilansihalduriks hakkamine aga toob kaasa märkimisväärseid lisakulusid (garantiid jm).

Süsteemihalduri seisukoht.

Võrguettevõtja kohustus gaasiturul on mõõteandmete edastamine bilansiselgituseks.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet on seisukohal, et gaasiturul liberaliseerimine, milleks on ka bilansihoidmise protseduuride täpsustamine bilansilepingu tüüptingimuste näol, soodustab gaasiturul mitmekesisuse suurenemist. Kuni 2015-nda aastani oli Eestis avatud tarnijaks Eesti Gaas AS, käesoleval ajal on avatud tarnet võimelised pakkuma viis hulгимүүjat-importijat. Väiksel võrguettevõtjal ei ole üldjuhul mõistlik hakata ise tegelema gaasi importimisega ja sõlmida bilansihalduri leping süsteemihalduriga. Samas on väikese võrguettevõtja võimalused turult leida endale avatud tarnija olulisel laienenud. Seega kartus, et väikesed võrguettevõtjad tõrjutakse välja maagaasiturult ei ole põhjendatud.

5. Turuosalise seisukoht.

Tänase arusaama järgi ei ole Latvijas Gaze antud tingimusi valmis 01.01.2016 veel rakendama ning ilmselt tekib raskusi ka võrguettevõtjatelt päevase tarbimisinfo saamisega kasutatavas vormis, mistõttu nende tingimuste rakendamisel jääks Eesti Gaas AS-ile oluline turueelis avatud tarnijana 2016 aastal. Seetõttu on ilma täieliku valmisolekuta parem säilitada tänased tüüptingimused. Arvestades turumoonutust ning vajalikke ettevalmistusi, oleks mõistlik välja kuulutada mingi tingimuste rakendamise algusaeg (eeldame, et 3 kuud enne „testperioodi“ rakendumist oleks teavitamine mõistlik). Lisaks antud tingimuste kehtima hakkamisel oleks vaja ilmselt analoogselt 2015 aasta algusega ca 3 kuulist „sisse elamise perioodi“, kus sisuliselt trahve ei rakendata ning oleks võimalik tekkivate probleemide korral neile reageerida.

Süsteemihalduri seisukoht.

Uued tüüptingimused on paindlikumad, kui olemasolevad. Olemasolevad tingimused sisaldavad samuti, et bilansiperiood on 24h, lisaks on bilansi plaanide esitamise tähtaeg kell 11.00 ning bilansiselgituse esitamise eest vastutab bilansihaldur. Uued tüüptingimused ei fikseeri leppetrahvi, vaid annavad õiguse bilansilepinguga see kohaldada. Süsteemihaldur ei nõustu väitega, et Eesti Gaas AS saaks uute bilansilepingu tüüptingimustega eelise.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest uued tüüptingimused ei fikseeri leppetrahvi.

6. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 2.11 sisaldab mõlemaid ühikuid - kumb on primaarne, kas m³ või kWh.

Süsteemihalduri seisukoht.

Vastavalt seadusandluses kokkulepitud ühikutele.

Konkurentsiameti seisukoht.

Kehtiv MGS ei määratle, millistes ühikutes peaks bilansiarvestust läbi viima. Seega kuni võimalike muudatusteni seadusandluses on süsteemihaldur vaba valima ja bilansihalduritega kokku leppima kasutatavad ühikud. Käesoleva otsuse tegemise ajal on juba algatatud MGS muutmine ning muudatuste jõustumise järel tuleb lähtuda nendest nõudmistest, mis seaduse muudatustega on ette nähtud.

7. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punktis 5.3.1 toodud bilansiplaani muudatuse võimalus on väga väike arvestades võimalikke päevaseid erinevusi, mis võivad klientidel tekkida tarbimise muutumisel. Siinkohal oleks mõistlik mitte seada olulisi piire ka ülepiiriliste mahtude muutmisel (vähemalt ±25% võiks olla realistlikult vastuvõetav), kuna siseriiklikult piire ei ole ning Leedu ja Eesti

süsteemihaldurite nõusolekul ei tohiks tekkida siinkohal probleeme ka Latvijas Gaze-ga. Antud punkt toimiks hästi sel hetkel, kui oleks võimalik virtuaalne tagasimüük Get Baltic börsile. Muidu võivad olla bilansihalduril vahendid antud muudatuse teostamiseks piiratud.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on seisukohal, et konkreetne osakaal (%) tuleks jätta määratlemata, kuna pole võimalik hinnata, mis oleks aktsepteeritav maht kogutarbimisest, mida süsteemihaldur saaks lubada päevasiseselt muuta. Mahuvaru on 5 mln m³, millest 1 mln m³ on bilansi ja läbilaskevõime tagamiseks. Sellest on võimalik kõikide bilansihaldurite peale kokku paindlikkuse kasutusse anda ca 400 000 m³.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest areneval gaasiturul on konkreetse protsendi määramine väga ebatäpne ja mittetõhus.

8. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkti 5.3.2 tuleks muuta „... järgneval tööpäeval eelnevate bilansiperioodide kohta...“. Sarnane on regulatsioon Leedus ning arvestada tuleb, et mittetööpäevadel pole bilansihalduril võimalik niikuinii midagi muuta.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihalduri bilansi planeerimine toimub igal kalendripäeval.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga. Selline seisukoht vastab MGS § 12 lg 6 sätestatule.

9. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 5.3.3 tuleks täiendada nii, et süsteemihaldur peab saatma bilansihaldurile info kas bilansiplaani muudatus on kinnitatud või mitte.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur nõustus turuosalise seisukohaga ja viis vastava muudatuse sisse.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, kuna süsteemihaldur on vastava muudatuse tingimustesse sisse viinud ning see ei riku bilansihaldurite õigusi.

10. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste Punkt 7.5.2.1 - kuidas arvutatakse prognoosandmed, kes hakkab neid prognoosima? Kas võrguettevõtja? Millal on nad selleks valmis?

Süsteemihalduri seisukoht.

Võrguettevõtja võrku siseneva gaasikoguste andmed peaksid olema valdavalt kauglugemisega fikseeritavad mõõteandmed. Võrguettevõtja võrgust tarbijatele edastatavad gaasikoguste andmed on võrguettevõtja mõõteandmed. Kuukoguste jaotus bilansiperioodidele on bilansihalduri ja võrguettevõtja vaheline kokkulepe. Süsteemihalduri ees vastutab bilansihaldur bilansiselgituseks vajalike andmete edastuse eest.

Konkurentsiameti seisukoht.

Süsteemihalduri seisukoht on kooskõlas MGS § 12 lõikega 4, mistõttu peab Konkurentsiamet seda põhjendatuks.

11. Turuosalise seisukoht.

Eriarvamus tüüptingimuste punktiga 7.7.1 (seotud punktiga 5.3.2). Kuna bilansihaldur saab info süsteemihaldurilt vaid tööpäeviti, siis peaks olema võimalus muuta tagantjäre bilansiplane ka ainult tööpäevadel eelnevate bilansiperioodide kohta.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on seisukohal, et koos andmelao lahendusega on mõistlik kehtestada nõue, et ka mõõteandmed esitatakse iga päev. Siinjuures bilansiplaanide muutmine tagasiulatavalt ei ole tänaste tüüptingimustega lubatud.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, et probleemi saab lahendada läbi väljatöötatava andmelao lahenduse.

12. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 7.7.2 – „...määratud tähtjaks...“ Mis tähtjaks konkreetselt?

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihalduri bilansilepingu tüüptingimused ei saa määrata võrguettevõtjatele andmeedastuse tähtaegasid. Seda peaks reguleerima MGS § 12 lõike 15 alusel välja antud määrus.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga. Kuni määruse kehtestamiseni, tuleb süsteemihalduril tähtjad turuosalistega kokku leppida kahepoolset bilansilepingus.

13. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 7.8.3 - Leedus on antud tolerantsi piir sellel perioodil 15% ja see oleks mõislik ka Eestis, kuna antud perioodi tarbimised on raskemini ennustatavad ja puudub selge seos ilmaga.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur nõustub turuosalise seisukohaga ja viib vastava paranduse tüüptingimustesse.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga.

14. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punktis 7.10 võiks olla nagu elektris, et kahe kuu pärast tehakse lõplik korrektsioon.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur nõustub turuosalise seisukohaga ja viis vastava paranduse tüüptingimustesse: „7.10. Kui võrguettevõtja korrigeerib mõõteandmeid pärast arvestuskuu bilansi selgitamist, siis koostab süsteemihaldur bilansihaldurile bilansiaruande korrektsiooni hiljemalt kolme (3) kuu jooksul pärast kuu lõppu.“

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga.

15. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 2.1 - Milline on arvestuskuu esimene bilansiperiood ja milline viimane? Kas esimene algab sama kalendrikuu kestel ja viimane lõpeb sama kalendrikuu kestel või on esimene ja/või viimane bilansiperiood kalendrikuuga siiski nihkes?

Süsteemihalduri seisukoht.

Iga arvestuskuu esimene bilansiperiood algab 1.kuupäeval kell 9:00 (MGS muudatuste ettepaneku kohaselt perspektiivis kell 7:00).

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest kuna MGS seda ei reguleeri, siis on süsteemihaldur vaba seda määratlema.

16. Turuosalise seisukoht.

Kas punktis 2.4 mõeldakse EL-i õigusakti (Komisjoni Määrus No 984/2013). Eesti õiguses puuduvad bilansiperioodide alguse ja lõppemise kellaajad.

Süsteemihalduri seisukoht.

Mõeldud on MGS ja Eestis kohaldatud ja ka tulevikus kohaldatavat seadusandlust (võrgueeskiri jm määrused).

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga. Niikaua, kui seadustes ja määrustes pole konkreetset kellaega määratletud, tuleb süsteemihalduril need kokku leppida iga bilansihalduriga bilansilepingus.

17. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuse punkt 2.9 - Palun selgitust, mis mõõteandmed täpsemalt võetakse võrdluse aluseks. Kas on välistatud võrgukadude kandmine bilansihalduri poolt?

Süsteemihalduri seisukoht.

Sarnaselt elektriga on ka gaasi eabilanss portfellis planeeritud ja tegelike koguste vahe. Võrgukadude eest vastutab võrguettevõtja, sõlmides selleks avatud tarne lepingu.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest sel viisil on välistatud võrgukadude kandmine bilansihalduri poolt.

18. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 2.16 - Palun täpsustada, mis on mahuvaru ja tasakaalustamisgaasi erinevus? Mõlemad osalevad justkui bilansi hoidmisel, miks on vajalik eraldi reguleerida kahte liiki tasakaalustamisgaasi?

Süsteemihalduri seisukoht.

Tasakaalustamisgaas on süsteemihalduri poolt ostetav/müüdav gaas süsteemi bilansi tagamiseks. Mahuvarus on gaas veel süsteemi töökindluse, kaitstud tarbijate, jms otstarbel. Süsteemihaldur täiendas mõistet.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga.

19. Turuosalise seisukoht.

Turuosaline tegi ettepaneku sõnastada punkt 5.2.2 alljärgnevalt:

„5.2.2. Juhul, kui kuu bilansiplaaniga võrreldes soovib bilansihaldur muuta järgmise päeva bilansiplaani, siis esitab bilansihaldur järgmise päeva bilansiplaani (edaspidi „D-1“ plaan) hiljemalt eelmise päeva kella 15.00-ks. D-1 plaani esitamata jätmisel loetakse selle bilansihalduri D-1 plaaniks vastava päeva plaan kuu bilansiplaanis. Süsteemihaldur kinnitab „D-1“ plaani hiljemalt bilansiperioodile eelneva päeva kella 17.00-ks, järgides väiksema mahu printsiipi.“

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur nõustub turuosalise seisukohaga ja viis vastava paranduse tüüptingimustesse.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga.

20. Turuosalise seisukoht.

Turuosaline tegi ettepaneku sõnastada punkt 5.7 alljärgnevalt:

„5.7. Süsteemihaldur määrab bilansiplaaniga esitatavate määratud tarnete ja omapoolse kinnitamise andmevahetuse formaadi vähemalt 30 päeva enne rakendumist, arvestades üldlevinud ja juba kasutuses olevaid IT-lahendusi ja mitte põhjustades turuosalistele ebamõistlikke kulutusi seoses võimalike ümberkorraldustega.“

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur ei pea oluliseks seda punkti muuta, kuna ettevõtja hinnangul on mõistlik aeg etteteatamiseks rohkem kui 30 päeva. Süsteemihaldur lubab võimaluse korral arvestada märkust formaadi täiendamisel.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest MGS seda ei reguleeri ning need asjaolud lepitakse kokku bilansilepingu sõlmimisel.

21. Turuosalise seisukoht.

Punktis 6.2 asendada „tasakaalustamisgaas“ mõistega „bilansigaas“.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur ei saa seda aktsepteerida. Bilansigaas on bilansihaldurite eabilansi katteks teostatud ost-müük, tasakaalustamisgaas on kogu süsteemi jaoks mahuvarusse ostetav/müüdiv gaas.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest on oluline eristada bilansihoidmise toimingud kogu süsteemi tasakaalu hoidmise tegevustest.

22. Turuosalise seisukoht.

Turuosaline tegi ettepaneku sõnastada punkt 7.1 alljärgnevalt:

„Süsteemihaldur määrab bilansiselgituse vormid ja andmevahetuse formaadid vähemalt 20 päeva enne nende rakendumist, arvestades üldlevinud ja juba kasutuses olevaid IT-lahendusi ja mitte põhjustades turuosalistele ebamõistlikke kulutusi seoses võimalike ümberkorraldustega.“

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur ei pea oluliseks seda punkti muuta, kuna ettevõtja hinnangul on mõistlik aeg etteteatamiseks rohkem kui 30 päeva. Süsteemihaldur lubab võimaluse korral arvestada märkust vormide ja formaadi täiendamisel.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest MGS seda ei reguleeri ning need asjaolud lepitakse kokku bilansilepingu sõlmimisel.

23. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 7.10 – mõõteandmete korrigeerimine pärast bilansi selgitamist - välja jätta tervikuna.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur rakendab ettepanekuna laekunud 3-kuulist korrigeerimisperioodi, kuna hetkel on korrigeerimise vajadust raske hinnata.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, kuna see tagab paremini bilansihaldurite õigusi korrigeerimisprotsessis.

24. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste punkt 9.1.1 tuleks välja jätta, sest bilanssi selgitab süsteemihaldur.

Süsteemihalduri seisukoht.

Punkt on vajalik, sest bilansihaldur peab vastutama, et tema portfelli kohta on esitatud õiged andmed.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, kuna bilansihaldur vastutab oma esitatud andmete õigsuse eest.

25. Turuosalise seisukoht.

Punkt 9.1.10 tuleks välja jätta, sest ebamõistlik tüüptingimus - turuosalist ei saa kohustada soetama uusi IT lahendusi. Küll saab süsteemihalduril olla õigus muuta mõistlikult olemasolevaid IT lahendusi ja kui turuosaline soovib gaasiturul tegutseda, siis peab see turuosaline vastavalt ka omapoolsed IT lahendused uuendama.

Süsteemihalduri seisukoht.

See nõue puudutab ainult bilansihaldurit, mitte kõiki turuosalisi. Pole mõeldav, et bilansihaldurid kasutavad süsteemihalduriga mitteühilduvaid IT lahendusi. Seega tüüptingimus ei ole ebamõistlik.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga.

26. Turuosalise seisukoht.

Täiendada punkti 10.3 alljärgnevalt:

„10.3. ülekandesüsteemi läbilaskevõimetega seotud info vähemalt nädal, kuu, kvartal ja aasta ette, samuti kõik pikemaajaliselt planeeritud remondid ja nende ulatused ning esimesel võimalusel avariid ja nende ulatused;“.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur tegi tüüptingimustesse viite EL regulatsiooni läbipaistvuse nõuetele (Määrus 715/2009).

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, kuna see on kooskõlas EL Määruses 715/2009 ettenähtuga.

27. Turuosalise seisukoht.

Välja jätta punktist 11.2 „...Süsteemihaldur ei tagasta bilansihaldurile püsigarantii summade hoidmise eest pangalt saadud intressitul.“, kuna ebamõistlik tüüptingimus, sest intresside väljamaksmine on levinud turupraktika.

Süsteemihalduri seisukoht.

Analoogne lähenemine nagu elektri bilansilepingu tüüptingimustes. Bilansihalduril on võimalus kasutada pangagarantiid summa deponeerimise asemel.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga ega pea tüüptingimust ebamõistlikuks. Lisaks, nagu ka süsteemihaldur märgib, on analoogne printsiip juba kasutusel elektrienergia bilansilepingutes ning ei ole põhjendanud turuosalistele ebamõistlikke kulutusi, probleeme vms.

28. Turuosalise seisukoht.

Ettevõtja hinnangul ei ole tüüptingimused esitatud kujul rakendatavad kuivõrd nendes esinevad mitmed vastuolud kehtiva MGS ning Euroopa Liidu vastavate õigusaktidega ning lisaks tooks tüüptingimuste sellisel kujul rakendamine põhjendamatuid kulusid gaasi tarbijatele ja põhjustaks turuosaliste ebavõrdset kohtlemist.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihalduri hinnangul on kõik tüüptingimuste punktid rakendatavad.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet turuosaliste üldsõnaliste hinnangutega ei nõustu ning on sarnaselt süsteemihalduriga seisukohal, et viidatud tüüptingimuste punktid on rakendatavad.

29. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste rakendumisel on oluline, et süsteemihalduril on sõlmitud kõik vajalikud lepingud naaberriikide süsteemihalduritega. Puudub informatsioon, kas Elering Gaas AS on

sõlminud lepingu Venemaa süsteemihalduriga. Samuti puudub informatsioon Läti süsteemihalduriga sõlmitud lepingu kohta. Ilma vastavate lepingute olemasoluta tekib küsimus, kas ja kuidas suudab süsteemihaldur praktikas tagada gaasisüsteemi varustuskindluse ja bilansi ning bilansihalduritega sõlmitud bilansilepingute täitmise.

Selleks, et tagada kõigi turuosaliste võrdne kohtlemine antud tüüptingimuste rakendamisel teeme ettepaneku lisada tüüptingimustesse säte järgmises sõnastuses:

„Süsteemihaldur kinnitab, et on sõlminud naaber-ülekandesüsteemide halduritega lepingud, mis tagavad peatükis 6 ja 8 määratud süsteemihalduri kohustuste täitmise.“

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur vastutab Eesti gaasisüsteemi varustuskindluse ja bilansi eest, mistõttu antud kontekstis on esitatud nõue asjakohatu.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest antud tüüptingimused reguleerivad vastutust Eesti gaasisüsteemi bilansi tagamisel.

30. Turuosalise seisukoht.

Bilansiperiood (punkt 2.4) ei vasta MGS § 12 lõikes 6 sätestatule: bilansiperiood on üks ööpäev, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on seisukohal, et punkt 2.4 vastab MGS-is sätestatule.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet on seisukohal, et antud kontekstis on „24 h periood“ kasutatav MGS mõiste „ööpäev“ sünonüümina. Kuna bilansiperiood algab kell 09:00 ja lõpeb järgmisel päeval enne 09:00, siis „24 h periood“ iseloomustab paremini kogu mõistet.

31. Turuosalise seisukoht.

Määratud tarne definitsioon (punkt 2.14) ei vasta MGS § 11 lõikes 3² sätestatud definitsioonile: määratud tarne on turuosalisele temaga bilansiperioodiks kokkulepitud sellise gaasikoguse müümine, millest on bilansihaldurile ette teatatud.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on seisukohal, et punkt 2.14 ei ole vastuolus MGS definitsiooniga, tüüptingimustes on vaid täpsustatud mõistet tüüptingimuste kontekstis kasutamiseks.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga.

32. Turuosalise seisukoht.

Bilansigaasi definitsioon (punkt 2.3) ei vasta MGS § 11 lõikes 7 sätestatud definitsioonile: „Bilansigaas on gaas, mida bilansi tagamise eesmärgil ostab või müüb süsteemihaldur bilansilepingu alusel“. Lisaks, kehtiv MGS § 17 lõige 6¹ annab süsteemihaldurile õiguse osta/müüa bilansigaasi ilma tegevusloata. Uutes tüüptingimustes on eristatud bilansigaasi ja tasakaalustamisgaasi. Tekib küsimus, kas süsteemihalduril on üldse õigus tasakaalustamisgaasi osta/müüa (p 6.1.3), kui tal puudub vastav tegevusloa.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on seisukohal, et punkt 2.3 ei ole vastuolus MGS-iga. Tüüptingimused vaid täpsustavad, et süsteemihalduri poolt kogu süsteemi jaoks ostetav/müüdav bilansigaas on tasakaalustamisgaas. Bilansihalduri eabilansi katteks (bilansiselgitusena arvatud) on bilansigaas.

Konkurentsiameti seisukoht.

Süsteemihalduri soov eristada kogu süsteemi bilansigaasi (nimetades seda taskaalustamisgaasiks) bilansilepingus bilansiselgitustes kasutatavast bilansigaasist ei muuda

olemuslikult selle gaasi mõistet MGS kontekstis. Konkurentsiamet peab põhjendatuks süsteemihalduri soovi eristada erineva otstarbega bilansigaasi mõisteliselt teineteisest.

33. Turuosalise seisukoht.

Avatud tarne nimetust kasutatakse tüüptingimuste tekstis, kuid puudub selgus, kas selle tähendus kattub MGS § 11 lõikes 3¹ sätestatud definitsiooniga: „Avatud tarne on turuosalisele bilansiperioodil süsteemihalduri või bilansihalduri poolt lepingus sätestatud koguse piires gaasi müümine või ülejääva gaasi ostmine.“.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on seisukohal, et mõisted kattuvad. Süsteemihaldur defineeris täiendavalt antud mõiste ka tüüptingimuste raames („2.3. avatud tarne on süsteemihalduri poolt puudujääva gaasi müümine või ülejääva gaasi ostmine.“)

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet peab tehtud muudatust põhjendatuks kuna on kooskõlas MGS § 11 lõikes 3¹ sätestatuga.

34. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuses on korduvalt kasutatud nimetust bilanss, kuid puudub selgus, kas selle tähendus kattub MGS § 11, lõikes 1 sätestatud definitsiooniga: „Bilanss käesoleva seaduse tähenduses on tasakaal turuosalise gaasi müügilepingus kokkulepitud gaasikoguse ning turuosalise tarbitud või edasi müüdüd gaasikoguse vahel“.

Süsteemihalduri seisukoht.

Tüüptingimuste mõiste kattub MGS definitsiooniga.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, et mõiste kattub MGS § 11 lõikes 1 sätestatud definitsiooniga.

35. Turuosalise seisukoht.

MGS-ist ei tulene õigust kehtestada tüüptingimustega kohustusi turuosalistele, kes ei ole bilansilepingu pooleks (jaotusvõrgu haldur) (punktid 7.5.1.2, 7.7.2, 7.9.1). Bilansilepingu pooleks mitteolevatelt isikutelt pole võimalik praktikas nõuda tüüptingimustes sätestatud tingimuste täitmist. Seega on nimetatud punktid pigem informatiivse kui sisulise tähendusega.

Süsteemihalduri seisukoht.

Tüüptingimuste viited jaotusvõrgu ettevõtjatele on bilansihalduritele informatiivsed, et selgitada võrguettevõtjate MGS-ist tulenevaid kohustusi, millede täitmise saavad bilansihaldurid arvestada oma töös.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet on seisukohal, et turuosalise ja süsteemihalduri seisukohad ühtivad.

36. Turuosalise seisukoht.

Ebabilanss (punkt 2.9) - nimisõna ees liite „eba“ kasutamine tähendab, et selliselt tüvisõnale „bilanss“ eesliite lisamisega saadud nimetuse „ebabilanss“ tähendus saab olla ainult nimisõnaga „bilanss“ määratud tähenduse eitus või vastand.

Näiteks, arvestades, et MGS § 11 lõige 1 sätestab et, „Bilanss käesoleva seaduse tähenduses on tasakaal turuosalise gaasi müügilepingus kokkulepitud gaasikoguse ning turuosalise tarbitud või edasi müüdüd gaasikoguse vahel“, saaks viidatud nimetuse definitsioon olla järgmine: „ebabilanss käesoleva seaduse tähenduses on erinevus turuosalise gaasi müügilepingus kokkulepitud gaasikoguse ning turuosalise tarbitud või edasi müüdüd gaasikoguse vahel“.

Süsteemihalduri seisukoht.

Sisuliselt vastab tüüptingimuste mõiste turuosalise seletusele.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, kuna MGS ei defineeri eabilanssi, kuid mõiste kasutamine tüüptingimustes ja bilansi selgitamisel avab mõistet täielikumalt.

37. Turuosalise seisukoht.

Defineerimata mõisted (pole defineeritud ei tüüptingimustes ega MGS-s):

- avatud tarne ahel (punktid 3.4.3, 3.5.3, 4.1, 4.2, 4.3, 7.5.2, 9.1.8);
- gaasimõõtejaam (punktid 5.6.3, 10.2);
- võimsuste jagamine (punkt 5.6.4).

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihalduri hinnangul avatud tarne ahel tuleb defineerida võrgueeskirjas, antud tüüptingimustes pole defineerimine vajalik. Gaasimõõtejaam on üldtuntud mõiste. Võimsuste jagamine on toodud bilansilepingu lisas.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, et avatud tarne ahel tuleks defineerida võrgueeskirjas ja ülejäänud mõisted on üldtuntud või tüüptingimustes selgitatud.

38. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustest ei selgu üheselt, kas turuosaline, kes ostab ja müüb gaasi ainult avatud tarnetena on kohustatud esitama bilansiplaani. Bilansiplaan on tüüptingimustes sõnastatud kui määratud tarnete plaan. Jääb ebaselgeks, kas tüüptingimuste kooskõlastamise järgselt on Eestis lubatud ainult määratud tarnetega kauplemine. Ettevõtja hinnangul võiks bilansiplaani jagada kaheks, näidates määratud tarnena ostetava ja müüdava gaasi ning avatud tarnena ostetava ja müüdava gaasi, ainult sellisel moel on tagatud lõpptarbivate huvide kaitsmine, mis on ju nii Euroopa direktiivide kui MGS mõte ja prioriteet, mis seisneb soovis saada gaasi igal ajahetkel just niipalju kui on vaja sõltuvalt ilmastiku muutustest ja tootmisvajadustest. Ainult määratud tarnetega kauplemine ei taga tarbijate vajaduste katmist.

Süsteemihalduri seisukoht.

Bilansiplaani peab süsteemihaldurile esitama bilansihaldur. Gaasikoguste jaotamine on toodud tüüptingimuste lisas nr 2.

Konkurentsiameti seisukoht.

MGS § 11 lõige 4 sätestab, et bilansivastutus on turuosalise kohustus tagada bilanss igal bilansiperioodil. Ilma bilansivastutuseta pole võimalik süsteemihalduril varustuskindlust tagada. Bilansivastutus sisaldab tulevase gaasitarbimise prognoosimist, mida saab teha olemuslikult ainult määratud tarnena. Ka bilansihaldur - avatud tarnija peab prognoosima oma tulevast gaasivajadust konkreetse kogusena, mis ongi oma olemuselt määratud tarne.

39. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustest ei selgu, millise turuosaliste vahel sõlmitud lepingu alusel tuvastatakse, kas vaadeldav turuosaline on oma bilansivastutuse delegeerinud teisele turuosalisele või mitte.

Süsteemihalduri seisukoht.

Seda tuvastatakse punktides 4.1 - 4.3.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, kuna tuvastamise alused on punktides 4.1 - 4.3 kirjeldatud.

40. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustes on kasutatud nimetust võimsuste jagamine (punkt 5.6.4). Jääb arusaamatuks millist võimsuste jaotamist on silmas peetud. Eestis ei toimu ülekandevõimsuste jaotamist

süsteemihalduri ja müüjate/bilansihaldurite vahel. Samuti on jäetud määramata, millisest dokumendist võetakse jagatud võimsuse väärtus ning kuidas nimetatakse menetlust, mille tulemusena kinnitatakse turuosalisele jagatud võimsuse väärtus.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur tegi paranduse - sõna „jagamine“ muudeti sõnaks „jaotamine“.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet on seisukohal, et süsteemihalduri parandus lahendas probleemi.

41. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustest ei selgu, miks soovitakse määrata täiendav karistus bilansihaldurile juhul kui tehingu pooled esitavad erinevad kogused, sest väiksema koguse reegli rakendamine iseenesest toimib koguse kooskõlastamisele motiveerivalt. Esitatud sõnastuse korral aga loetakse, et esitades kooskõlastamata kogused on mõlemad osapooled rikkunud bilansilepingut, ning süsteemihalduril tekib lisaks väiksema koguse reegli rakendamisele õigus lugeda mittekooskõlastamist bilansilepingu rikkumiseks?

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur selgitas, et väiksema koguse reegli rakendamist ei loeta bilansilepingu rikkumiseks.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, sest antud tüüptingimuste punkt ei kahjusta osapoolt ebamõistlikult.

42. Turuosalise seisukoht.

Enne tüüptingimuste kinnitamist tuleks avalikustada meetodika ja arvutuskäik, kuidas arvutatakse gaasisüsteemi eabilanss ning kuidas eristatakse süsteemihalduri poolt bilansiperioodis ostetud/müüdüd bilansigaasi kogus tema poolt ostetud/müüdüd tasakaalustamisgaasi kogusest?

Süsteemihalduri seisukoht.

Gaasisüsteemi bilanssi arvutatakse ka täna lähtuvalt mõõdetud gaasikogustest gaasisüsteemis.

Konkurentsiameti seisukoht.

Kuna käesoleval ajal kehtivad kooskõlastatud bilansilepingu tüüptingimused, siis nende uuendamise käigus mingeid lisatingimusi pole otstarbekas kehtestada. Bilansigaasi hinna arvutamise meetodika uuendamine esitatakse kooskõlastamiseks hiljem (käesoleval ajal kehtib Konkurentsiameti 20.03.2008 otsusega 5.1-25/08-001 kooskõlastatud meetodika). Nende dokumentide uuendamine ei ole omavahel seotud.

43. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustest ei selgu, kuidas toimub bilansi selgitamine bilansiperioodi osas, mille jooksul on süsteemihaldur ühepoolselt, lähtudes punktist 6.1.5, piiranud tarbimist. Lisaks, p 6.1.5 ei sätesta, millistel tingimustel ning protseduure järgides on süsteemihalduril õigus tarbimist piirata. Samuti, kas tarbimist on õigus piirata kõigil bilansihalduritel või üksnes rikkumise põhjustanud bilansihalduril. Õige oleks, et süsteemihalduril on võimalik piirata üksnes nende bilansihaldurite tarneid, kelle tulemusel eabilanss tekib. Mitte kõigi bilansihaldurite tarneid ühetaoliselt (sh nende tarneid, kelle portfelli on tegelikult tasakaalus).

Süsteemihalduri seisukoht.

Õigus tuleneb MGS-sist. Konkreetne viide seadusele puudub, kuna seadus on muutmisel.

Konkurentsiameti seisukoht.

MGS § 14 sätestab, et süsteemivastutus on süsteemihalduri kohustus tagada sõlmitud lepingute kohaselt igal hetkel gaasisüsteemi varustuskindlus ja bilanss. Tüüptingimuste punkt 6.1.5 on viimane võimalus tagada süsteemi funktsioneerimine kui selle varustuskindlus on ohustatud.

Varasemad toimingud on toodud tüüptingimuste punktis 6.1.4 – süsteemihaldur annab bilansihalduritele bilansi tasakaalustamiseks kohustuslikke korraldusi tema bilansi tasakaalu viimiseks, kui bilansihalduri bilansiportfellis eabilanss ohustab süsteemi varustuskindlust. Konkurentsiamet peab punkti 6.1.5 sõnastust põhjendatuks.

44. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustest ei selgu, millise protseduuri ja andmete põhjal ning milliseks tähtjaks koostab süsteemihaldur punktides 6.1.4 ja 9.1.6 viidatud korralduse? Millised on bilansihalduri võimalused nimetatud korralduse vaidlustamiseks? Kuidas menetletakse põhjendamatust korraldusest tekitatud kahju hüvitamist?

Süsteemihalduri seisukoht.

Õigus tuleneb MGS-sist.

Konkurentsiameti seisukoht.

MGS § 14 sätestab süsteemihalduri kohustuse ilma konkreetseid õigusi defineerimata. Seetõttu peab süsteemihaldur kuni seadusandluse täpsustamiseni oma vastutust aluseks võttes parema äranägemise järgi vastavad protseduurid sisustama. Neid aga ei pea tegema tüüptingimuste kooskõlastamise raames.

45. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustest ei selgu, mis on Misso transiidipunkti kasutamise kord, mitu tegelikku ühenduspunkti selle nimetuse alla kuulub ja kuidas toimub tasakaalustamine ja bilansigaasi ning tasakaalustamise gaasi arvestus transiidil ning milliste vahenditega toimub punkti läbinud gaasi koguste mõõtmine.

Süsteemihalduri seisukoht.

Misso kasutamise kord määratakse võimsuste jaotamise reeglites mitte bilansilepingu tüüptingimustes.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, et Misso transiidipunkt ei kuulu Eesti gaasisüsteemi bilansihoidmise piirkonda, sest pole ülejäänud süsteemiga ühendatud.

46. Turuosalise seisukoht.

Enne tüüptingimuste kinnitamist tuleb avalikustada bilansigaasi hinna arvutamise meetoodika ja arvutuskäik ulatuses, mis võimaldaks turuosalistel iseseisvalt, avaliku informatsiooni alusel, hinnata mõistliku tõenäosusega algava bilansiperioodi bilansigaasi hinda.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihalduri taotluses oli lisada bilansigaasi hinnametoodika tüüptingimustesse. Konsulterides Konkurentsiametiga otsustati see meetoodika eraldi kooskõlastada.

Süsteemihaldur avaldab selle ka oma veebilehel. Meetoodika on järgmine:

- bilansigaasi müügihind baseerub süsteemihalduri poolt tasakaalustamise eesmärgil mahuvarusse ostetud gaasi hinnal. Bilansigaasi müüakse mahuvarust FIFO meetodil, rakendades vastavat hinda ja lisades põhjendatud kulud.
- bilansigaasi ostuhind baseerub samal bilansiperioodil süsteemihalduri poolt müüdüd tasakaalustamisgaasi hinnal või sama bilansiperioodi gaasibörsi hinnal, kui süsteemihaldur sel bilansiperioodil tasakaalustamisgaasi ei müü, arvestades maha põhjendatud kulud.

Konkurentsiameti seisukoht.

Bilansigaasi hinna arvutamise meetoodika uuendamine esitatakse kooskõlastamiseks hiljem (käesoleval ajal kehtib Konkurentsiameti 20.03.2008 otsusega 5.1-25/08-001 kooskõlastatud

metoodika). Tüüptingimuste ja bilansigaasi hinna metoodika dokumentide uuendamine ei ole omavahel seotud.

47. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste koostamisel tuleks eelduslikult lähtunud Euroopa Liidu gaasi võrgueeskirjadest Komisjoni Määrus 312/2014 (ei ole otsekohalduv erandi tõttu). Samas tüüptingimustes kasutatud mõisted ja tingimused peaksid olema kooskõlas ELi gaasi võrgueeskirjades kasutatavate mõistete ja muude sätetega. Turuosaline tuvastas mitmeid vastuolusid Euroopa Liidu õigusaktidega.

Süsteemihalduri seisukoht.

Tõlkes kasutatud väljendid ei ole kohustuslikud.

Konkurentsiameti seisukoht.

Kuna Komisjoni Määrus 312/2014 ei rakendu Eestile, siis pole mõistete ja tingimuste täpne kattuvus vältimatu nõue.

48. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste rakendamiseks on vajalikud muutused turukorralduses.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on sellega igati nõus, kuid neid probleeme ei saa lahendada bilansilepingu tüüptingimuste raames. Vastavad ettepanekud seadusandluse muutmiseks on edastatud asjakohasele ministeeriumile.

Konkurentsiameti seisukoht.

Süsteemihaldur saab kooskõlastamiseks esitada kehtivast seadusandlusest tulenevaid bilansilepingu tüüptingimusi. Seadusandluse muutumisel tuleb üle vaadata ka tüüptingimused.

49. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimuste osas ei ole tehtud vahet bilansiplaani mahu järgi. Väikse bilansimahuga turuosaline kannab põhjendamatuid kulusi aruandlusele. Võtame bilansi tolerantsi, siis suurtarbijal on palju lihtsam bilanssi hoida tasakaalus kui väiketarbijal, aga tolerantsi % on neil ühesuurune. Ettepanek - bilansiplaani koostamine peaks muutuma kohustuslikuks alates 50000 nm³ tarbitud gaasi kogusest kuus.

Süsteemihalduri seisukoht.

Bilansiplaani peab esitama süsteemihaldurile ainult bilansihaldur.

Konkurentsiameti seisukoht.

Väikesed turuosalised saavad sõlmida avatud tarne lepingu bilansihalduriga, kes peab ka tema aruandlust.

50. Turuosalise seisukoht.

Tüüptingimustes on punktis 2 mõisted lahti seletatud, kuid mitte kõik, mida tekstis kasutatakse ja seetõttu tekib võimalus erimeelsustele ja lahkarvamustele. Tüüptingimustest ei selgu, kuidas need rakendatakse juhul, kui võrguettevõttes müüakse ja ostetakse gaasi erinevatelt müüjatelt. Selguse mõttes peaks punkt 2 olema lahti seletatud, kes saavad olla süsteemihaldurid ja kes bilansihaldurid.

Süsteemihalduri seisukoht.

Süsteemihaldur on Elering Gaas AS. Bilansihaldurid on kõik avatud tarnijad, kes on sõlminud bilansilepingu süsteemihalduriga.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet on seisukohal, et tüüptingimuste mõisted on piisavalt lahti seletatud ja koosmõjus MGS mõistete definitsioonidega annavad tervikliku pildi kasutatud mõistetest.

51. Turuosalise seisukoht.

Kogu tüüptingimuste teksti lugedes, tekkis meil arusaam, et liigume ülereguleeritud ettevõtluse suunas ja kaugeneme vabaturumajanduse printsiipidest. Antud dokument suurendab võrguettevõtja bürokraatiat, tekitab juurde mittetootvat personali ja suurendab lõpp-produkti maksumust tarbijale ning loob juurde ühe monopoolse ettevõtte. Järgnevad 19 kommentaari.

Süsteemihalduri seisukoht.

Bilansilepingu tüüptingimused ei kohaldu võrguettevõtetele, kes pole süsteemihalduriga bilansilepingut sõlminud. Sellest tulenevalt ei ole need kommentaarid asjakohased.

Konkurentsiameti seisukoht.

Konkurentsiamet nõustub süsteemihalduri seisukohaga, et bilansilepingu tüüptingimused puudutavad otseselt bilansihaldureid, mitte võrguettevõtjaid..

5. Kokkuvõte

Konkurentsiamet, töötades läbi Elering Gaas AS-i poolt kooskõlastamiseks esitatud bilansilepingu tüüptingimused, jõudis järeldusele, et käesolevas otsuses on tüüptingimused võimalik taotletud mahus kooskõlastada.

Konkurentsiamet on seisukohal, et bilansilepingu tüüptingimused ei piira teise lepingupoole lepingu olemusest tulenevaid õigusi ja kohustusi selliselt, et oleks küsitav lepingu eesmärgi saavutamine ning need on maagaasi müüja ja tarbija õiguste ning kohustuste osas tasakaalus ja võimaldavad mõlemal poolel realiseerida nii seadusest, kui lepingust tulenevaid õigusi ning kohustusi.

Eeltoodu alusel ning juhindudes MGS § 12 lõikest 10, § 37 lõikest 1 ja lõike 3 punktist 2, HMS § 14 lõikest 1, VÕS § 42 lõigetest 1 ja 2

otsustan:

kooskõlastada Elering Gaas AS gaasi bilansilepingu tüüptingimused käesoleva otsuse lisas toodud redaktsioonis.

Käesoleva otsusega mittenõustumise korral on isikul õigus esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Ots
peadirektor

Lisa: „Bilansilepingu tüüptingimused.pdf“